

Jørgen Kühls dimissionstale

Taler

Jørgen Kühl
Rektor på A. P. Møller Skolen

Dato

28. juni 2018

Sted

A. P. Møller Skolen, Fjordalleep
1, 24837 Schleswig, Tyskland

Kære studenter,

Så sidder I her på den store trappe. Tålmodigt lytter I til taler, lidt trøtte efter en intens og komprimeret festuge, men samtidig bevidste om, at lige nu befinder I jer i et af jeres livs store øjeblikke. I er midt i overgangen fra skole til voksenliv.

I fredags fik I efter veloverståede eksaminer studenterhuen sat på hovedet. Så fulgte en lang festweekend. I mandags holdt I den traditionelle halløjdag. Parallelt begyndte I at bygge op til studenterballet. I går gik I Abimove gennem byen sammen med byens andre studenter. I dag dimitteres I. I morgen følger studenterballet. I overmorgen rydder I op – og så spredes I kort tid efter for alle vinde. En afslutning, en overgang og en ny begyndelse.

I er A.P. Møller Skolens hidtil største studenterårgang. For først gang kan vi dimittere flere end 100 studenter. 103 helt præcist. 103 af hidtil 680. Det sker i skolens 10års-jubilæum. Nogle af jer kan huske, hvordan indvielsen fandt sted den 1. september 2008, da I som små elever fra grundskolerne i Slesvig stod ude foran med Dannebrogflag og bød Dronning Margrethe velkommen, da hun kom for at indvie den nye skole, som I siden skulle komme til at gå på.

Det var en helt særlig og skelsættende begivenhed. Mærsk Mc-Kinney Møller overrakte gaven; for skolen er jo en gave til jer, jeres søskende, kommende generationer i mindretallet. Det var en gave fra A.P. Møller og hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål. En prægtig gave, som har gjort en afgørende forskel for hver eneste af jer. Jeg ved, I holder af den.

Da I blev indskolet for 13 år siden, da I stod spændte i skolegården sammen med jeres forældre med jeres personlige "Schultüte" i armen, fandtes A.P. Møller Skolen endnu ikke. Og nu er I studenter fra den. Tænk, hvordan jeres skolegang

var forløbet uden den.

Uanset, hvorhen jeres personlige vej nu måtte føre jer, tager den udgangspunkt her på skolen. De tre-fem-syv år, I har tilbragt her, har præget jer på afgørende vis. I vil resten af livet altid mindes jeres skoleår, fortælle anekdoter om lærere og medarbejdere, måske også om rektor. I vil mindes glædelige stunder, fastelavn, sommercafé, juleklippedag, motionsdag, studieture, klausurer og studentereksamenen, som fandt sted i sidste uge. Og dimissionen i dag.

Uanset, hvorhen skæbnen måtte føre jer, vil I altid være knyttet til A.P. Møller Skolen, ligesom til de skoler og børnehaver, I gik på, inden I kom her. Uden gave ingen studenter. Vi er heldige, at A.P. Møller Fonden har givet os alle denne gave, som har givet hele mindretallet i det sydlige Sydslesvig et kundskabsløft – og som dybest set har muliggjort jeres studenterhuer.

Om lidt starter så livet efter skolen med alt, hvad dertil hører af gode, men desværre også mindre gode oplevelser og indtryk. I er godt rustet til at tage udfordringerne op. I har nydt en god uddannelse, som har gjort jer til almindennede mennesker. I er parate til at være samfundsborgere. Netop i disse år er der behov for modige myndige borgere. Er der behov for, at hver eneste af jer tager et aktivt medansvar for et samfund i forandring.

Mens I gik i skole, har verden forandret sig. Finanskrisen i 2008, migrationsstrømme, populistiske bevægelser, kampen med terror og meget andet har præget jeres opvækst. Globaliseringen og digitaliseringen øver en enorm indflydelse på jeres verden. Da skolen blev indviet for 10 år siden, fandtes der endnu ingen smartphones. I kan vel knap nok huske en verden, hvor I ikke konstant var på dem? Måske også i undervisningen? For 10 år siden var skolens computere supermoderne. I dag fremstår de nærmest som museumsgenstande sammenlignet med jeres devices. Så rivende hurtigt er udviklingen gået. Virkeligheden udvikler sig, så det kan være svært at følge med, når vi skal prøve at forstå, hvad der sker.

Da I blev født lige før årtusindskiftet, var verden præget af det, man troede var demokratiets og de liberale værdiers sejrsgang. Det har I hørt om i historie, så længe er det siden. I dag lever vi i en tid, hvor unge, men også gamle demokratier præges af skepsis og afstandtagen fra vestens kerneværdier. Sandhed bliver til løgn, løgn til sandhed. Postfaktuelle fortællinger og fake news udfordrer vores

kildekritiske sans (som I heldigvis har lært at gøre brug af i historietimerne).

Panta rhei – alting flyder, som den antikke græske filosof Heraklit fastslog. Verden forandrer sig hele tiden. Derfor skal vi alle være årvågne og forholde os til den virkelighed, vi vitterligt lever i, frem for at agere ud fra ønsketænkning eller forestillinger om, hvordan verden burde være.

Disruption er et begreb, som i stadig højere grad kendetegner vores hverdag. Disruption, ordret oversat betyder det afbrydelse eller forstyrrelse. Ifølge den Danske Ordbog, betyder det en: udvikling hvor en teknologisk innovation pludselig vender helt op og ned på et eksisterende marked eller skaber et helt nyt.

Reelt beskriver det en verden, hvor de faste normer og værdier er i opbrud. Det, som fungerede i går, bliver irrelevant i dag, erstattes af noget andet i morgen. Når vi ser på den vestlige verden, ser vi også disruption. Ser vi, hvordan vores civilisations kerneværdier i disse år udfordres.

Forrige uge kom jeg forbi en restaurant i Flensborg, hvor der på et skilt stod ”geschlossene Gesellschaft”. Det betyder jo et lukket selskab, hvor man ikke kan komme ind uden invitation. Nedenunder stod der en dansk oversættelse, hvor google translate formentlig blev brugt: Lukket samfund.

Som tosproget giver det anledning til morskab. Ved nærmere eftertanke giver det anledning til bekymring. I de senere år er det åbne samfund, som vi alle er præget og rundet af, kommet under pres. Det bliver mere lukket. Illiberale demokratier er et nyt begreb, hvor staten tiltager sig større magt over borgerne, og hvor uenighed opfattes som modstand. Hvor tolerance erstattes med absolutte normer. Hvor det liberale åbne samfunds mangfoldige forskellighed udfordres af den illiberale stats enfoldige ensshed. Det går hyppigt ud over mindretal og anderledestænkende.

I ved fra undervisningen i filosofi, tysk, dansk og historie, at oplysningsideen bygger på den grundantagelse, at vi alle ønsker at blive klogere. At erkende og handle ud fra fornuft. At vi ønsker at forlade forestillingernes og mytternes mørke for i stedet at blive oplyst af viden. Faktisk er det denne antagelse, som er grunden til, at vi har almindelig skolepligt.

Oplysningsfilosoffen Immanuel Kants lærer os, at vi skal have og vise modet til at tænke selv. Ikke at lade os styre af, hvad vores kammerater, kolleger, medier, politikere eller rektor mener – men at tro på, at vi selvstændigt og med fornuftens hjælp kan erkende, hvad der er rigtigt. Og dermed også, hvad der er forkert. Og at handle ud fra denne erkendelse i alle sammenhæng.

For jer kunne det have betydet: Ikke at sige det, som I tror, at læreren gerne vil høre. Men derimod at tænke selvstændigt og argumentere for jeres synspunkter, selv om de undertiden måtte være det modsatte af lærerens. Jeg håber, at I som elever har oplevet, at jeres argumenter er blevet hørt og taget alvorlige, og at det altid var argumentationen, som talte, medmindre den kolliderede med uigendrivelige facts. At vi gav jer lov til at tænke selv.

Som rektor glæder jeg mig hver gang, en elev viser mod til at formulere og argumentere for sin egen holdning, sit eget synspunkt. Udgangspunktet er jo, at vi ikke behøver at være enige, men vi skal kunne argumentere overbevisende for vores synspunkter. Og så kan vi være enige om at være uenige. Det er ikke nok at begrunde udsagn i følelser eller opfinde belejlige facts. Der skal underbygges med saglige argumenter. Skolen går netop ikke ud på at normere jer, selv om I vurderes ud fra normer. Den går ud på at danne jer og ruste jer til at turde tænke selv.

Dermed bliver I myndige borgere, som tager ansvar. Ansvarlighed, sandfærdighed, modet til at være del af civilsamfundet og aktivt at præge den verden, vi lever i. Dermed tager I jeres personlige skæbne i jeres egen hånd, frem for at lade andre bestemme over jer.

Med 13 års skolegang har I de nødvendige redskaber, den nødvendige almindannelse til at begive jer ud på en livslang rejse, hvor I vil kunne lære jer selv at kende alene og i samspil med andre, i studier, på arbejde, i alle tænkelige sammenhæng.

I er blevet socialiseret i det danske mindretal. I taler to sprog, har kendskab til to kulturer. I ved, hvad det betyder at være i mindretal. I ved, hvad tolerance, ligestilling, anstændighed, ligebehandling og respekt for andre betyder. I ved, at vi alle udgør et fællesskab omkring det danske i Sydslesvig, uanset hvorfra vi kommer, eller hvorhen vi går. Vi hører sammen.

Nu forlader I skolen og bliver en del af alumnefællesskabet tilknyttet A.P. Møller Skolen. Vi er glade for at have haft jer som elever. Vi er stolte af hver eneste af jer. Og I har hver især god grund til at være stolte af, hvad I har opnået. Jeres huer er det synlige bevis på, at I er danske studenter fra Sydslesvig. Der findes ingen bedre.

Tak for de år, hvor vi måtte præge jer. Tak for de år, I har præget os. Vi kommer til at savne jer.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/jorgen-kuhls-dimissionstale-2018>